Sri S. R. KANTHI.—Every year about sixty two thousand and odd people are undergoing training.

Sri G. V. GOWDA.—I wish to know whether the lady candidates who have passed the Lower Secondary examination are eligible for being appointed and whether men candidates are eligible. If so, would it not amount to discrimination?

Sri S. R. KANTHI.—It is a matter of opinion. I think in order to encourage ladies, we had to lower down the qualification.

Sri G. DUGGAPPA.—Sir, lady candidates who have passed the S.S.L.C. and condensed SSLC course could not get appointment on account of Passing the upper age-limit t ough they had enlisted 10 years ago. Do Government consider the question of relaxing the upper age limit in the case of such lady candidates in order to help them?

Sri S. R. KANTHI.—I wish to make a submission, Sir. Just this morning I have passed an order that lady candidates up to the age of 40, if they are qualified should be taken as teachers. This should satisfy the House.

Tourist Centres Established in Mysore State

*Q.—177 Sri S. P. PHAYADE (Ankola).—

Will the Government be pleased to state:—

(*a*) which are the Tourist Centres established in Mysore State in each district;

(*b*) what is the amount incurred for various items of establishment and running for each one of the Centres for the last two years;

(*c*) who are in charge in each one of the Centres?

*A.—Sri R. M. PATIL (Minister for Home).—

(*a*) Tourist Bureaux have been established in the following places.

(i) Bangalore
(ii) Hassan
(iii) Bijapur
(iv) Mercara and
(v) Mysore.

(*b*)

	1961—62	1962—63
	Rs. nP.	Rs. nP.
Bangalore ...	Nil	1,285—22
Hassan ...	1,652—50	3,002—55
Bijapur ...	1,418—57	2,418—09
Mercara ...	2,913—12	3,519—50
Mysore ...	756—00	768—00

(*c*) A receptionist under the department of Publicity and Information (Tourists) is in charge of each of these centres.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಪಿ. ಪಾಯಡೆ.—ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ಸ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

Sri R. M. PATIL.—I will supply that information. But for the information of the House, I shall keep this list on the Table of the House.

Mr. SPEAKER.—There is plenty of literature printed on the subject.

Sri R. M. PATIL.—So far as North Kanara is concerned, MAGODFALLS is to be taken up and the budget provision is also there for the information of the Hon'ble Member.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಆರ್. ರಂಗೇ ಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, (ಬ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ವೆಚ್ಚವಾಡಲಾದ ಮೊಬಲಗಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೇಂದ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ಸ್ ಮುಖಾಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ನಕಾಶೆ, ನೋಡತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳ ವಿವರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಎರೋಡ್ರೋಂ ಬಸ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಕರಿಗನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಡಿಸ್‌ಪ್ಲೇ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ ?

Sri R. M. PATIL.—That is a proposal pending with the Finance Department for some time. This time, I hope it will be sanctioned.

Sri G. V. GOWDA.—I wish to know the tourist centres in Mysore District.

Sri R. M. PATIL.—Somanathpur, Mahadeswara Betta, Bandipur, Shivasamudra. These are selected for implementation in the Third Plan.

Sri D. PARAMESWARAPPA.—May I know whether Kemmanagundi is taken up as a tourist centre and if so, are there any proposals before the Government ?

Sri R. M. PATIL.—In the Third Plan, it is not contemplated. As for the same being taken up in the Fourth Plan, it is under consideration.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮಿಪತಿ.—ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ಸ್ ಇವೆ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಅದು ಅವರಿಗೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕೋಲಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲ ನಂದೀ ಬೆಟ್ಟ ಇದೆ.

Mr. SPEAKER.—May I suggest to the Hon'ble Minister to supply every Member with a copy of the list ? It is printed and published.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಈ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಎಲ್ಲಯಾದರೂ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ಸ್ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಸರ್ವೆ ಕಲಸ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿಸಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಕೆಲವು ಕಡೆ ವರ್ಕ್ಸ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.

—In Tumkur District, Devarayana Durga. In Chitradurg District, Vani Vilas Sagar, in Mysore District, Somanathpur, Mahadeswara Betta, Bandipur, Shivasamudra.

Sri G. V. GOWDA.—What about Gopalaswamy Betta ?

Sri R. M. PATIL.—That will be taken up afterwards.

Hassan District : Sravanabelagola, Belur.
South Kanara : Mangalore
Coorg District : Talakaveri
Belgaum : Gokak Falls work is to be started.
Bidar : Basavakalyan
North Kanara : Magodi Falls

Mr. SPEAKER.—What about "MUKKA" ?

Sri R. M. PATIL.—Mukka is to be taken up after acquisition proceedings are over.

Sri T. MADIAH GOWDA.—Is it not a fact that Savanadurga can be a tourist centre in Bangalore District ?

Sri R. M. PATIL.—It will be considered when the plan in drawn up.

Sri D. PARAMESWARAPPA.—In Shimoga District, is it not a fact that most of the tourists have suggested Kodachadri Hills as the most suitable place for a tourist centre ?

Sri R. M. PATIL.—Personally I do not know. Even Government records do not bear it. So far as the Third Plan is concerned, it is not included. If my friend urges, it is a matter for consideration.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಲ್. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಸರಕಾರದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗ ಹೇಳಿದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

Sri K. LAKKAPPA.—I am glad for having proposed Devarayana Durga as a tourist centre. What about the proposal of Siddana Betta in Koratagere Taluk ? Is there any proposal at all ?

Sri R. M. PATIL.—Siddanna Betta is one of the good spots. But funds are not available.

Sri J. P. SARWESH.—May I know why Gulbarga is not added because it happens to be a very religious place ? It is famous for URS and it is a historical place. Do you consider the question of including it *i.e.*, Gulbarga proper ?

Sri R. M. PATIL.—In Gulbarga proper, there is a Tourist Home to be built up. It has been taken up and it will be implemented shortly.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಮಂಡ್ಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಮಗಿರಿ ಎಂದು ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

Sri R. M. PATIL.—Well, for the information of the House, the old Mysore area is said to be a paradise for tourists. Unfortunately funds are not available. Therefore many of the Hon'ble Members shall have to be disappointed at least in the Third Plan.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಮಸಿಯಪ್ಪ.—ಜೋಗಿಮಠ ಹಿಲ್ ಪ್ರವಾಸೀ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

Sri R. M. PATIL.—After Vani Vilas Sagar is completed it will be considered.

1-00 P.M.

Sri S. M. KRISHNA.—Is the Government aware that a large number of tourists who come to visit our State go back frustrated, disappointed because they do not get the necessary assistance from the various tourist bureaus that are established by Government ?

Sri R. M. PATIL.—It is self-contradictory. If there is frustration and disappointment, tourists will not come. The very fact that a large number of tourists are coming goes to show that they are well satisfied.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ.—ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿದ್ದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಿವೆ. ಅದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳ. ಅದನ್ನು 4ನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರಾಗಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ ?

Sri R. M. PATIL.—That also will be considered.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಕಟ್ಟಿ, ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರು ಓಪನ್ ಮಾಡದೆಯೇ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

Sri R. M. PATIL.—It will be opened after April.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ರಾಚಯ್ಯ.—ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲಕಾಡು ಮತ್ತು ನಂಜನಗೂಡನ್ನೂ ಏಕೆ ಸೇರಿಸಬಾರದು ?

Sri R. M. PATIL.—It will be listed along with others for consideration.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಕೊರಚಗೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಸಿದ್ದನಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಖಾಹಿರೆಗಳನ್ನು ವಾಸಿ ಮಾಡುವ, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನೊಂಬಿರತಕ್ಕಂಥವರ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಮತ್ತು ಅವರ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಕಾಯಕಲ್ಪ ಸಿಕ್ಕುವಂಥ ಸೊಪ್ಪು, ಆಯುರ್ವೇದ ಮೂಲಕೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಏನಾದರೂ ತಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆ ?

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Pandit Madan Mohan Malaviya got some herbs from Sidddanabetta.

Sri R. M. PATIL.—That will be considered when health resort is to be considered.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಪಿ. ಘಾಯದೆ.—ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕವ ಗೋಕರ್ಣವನ್ನು ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಸಲ ಡಿಸ್ಪೈಡ್ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

Sri R. M. PATIL.—It is already a tourist centre ; but it requires some good rest home.

Sri S. SIVAPPA.—The Minister was pleased to state that old Mysore area had become almost a paradise for tourists. In view of this fact, will the Government of Mysore urge the Centre to provide more funds to give more amenities to the tourists in the Mysore State and make it really a paradise ?

Sri R. M. PATIL.—We are trying our level best.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೀರ ?

Sri R. M. PATIL.—That is being considered so far as Bijapur is concerned. But as for Badami, I do not know whether we are in a position to establish a tourist bureau there.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಲ್. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ.—ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಶೃಂಗೇರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಬಾಬಾಬುಡನಗಿರಿ, ಮುಳ್ಳಯ್ಯನಗಿರಿ, ಕೆಮ್ಮನಗುಂಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವಾಸಿಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ರೆಕಮೆಂಡ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

Sri R. M. PATIL.—The Presidents and Members of almost all the Taluka Boards of Chickmagalur District met me. They are very anxious to contribute their quota and we shall consider that.

Sri S. M. KRISHNA.—Would the Minister categorise the nature of the assistance and help that is being rendered to the tourists in these bureaus in Bangalore, Hasssan, Bijapur and other places ?

Sri R. M. PATIL.—The bureau is meant only to give information and so far as facilities are concerned, we are making frantic efforts to afford vehicles and good restaurants also. That is the only thing that is required and as such we are trying our level best to satisfy the tourists, whether they are tourists of our country or foreign tourists.

Sri SANJEEVANATH AIKALA.—In how many such centres Government guides are provided and other places there are guides independent of the tourists centre?

Sri R. M. PATIL.—So far as the tourist bureaus are concerned, there are guides and in other places some unauthorised agents are working. But we have got a training class and candidates are being trained and they are to be absorbed shortly.

Construction of a bridge across Hemavathi river on the Halike–Kotrakere road.

*Q.—192 Smt. B. L. SUBBAMMA (Chickmagalur).—

Will the Government be pleased to state:—

(*a*) since how many years the people are requesting to construct a bridge across Hemavathi River on the Halike—Kotrakere Road in Banakal Hobli, Mudigere taluk;

(*b*) whether they would take up this construction work early, as this road connects about 21 villages and also this being a District Board Road;

(*c*) when they have received the estimate in respect of this work?

*A.—Sri G. B. SHANKAR RAO (Parliament Secretary to the Minister for Public Works).—

(*a*) 3 years.

(*b*) Yes, when funds are available.

(*c*) No estimate is received.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಲ್. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ.—(ಇ) ನಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ್ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂದಾಜೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಎರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೧, ೬೬,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರ ಆಫೀಸಿಗೆ ಅಂದಾಜು ಬಂದಿರುವುದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೆ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಿ. ಶಂಕರರಾವ್.—ಅದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದು ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಡಿನಿಯರಿಂದ ಸ್ಕ್ರುಟಿನಿಯಾಗಿ, ನಂತರ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂದ ಸ್ಕ್ರುಟಿನಿಯಾಗಿ ಆಮೇರೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀರ್.—ಹಣ ದೊರೆತಾಗ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ ವಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಿ. ಶಂಕರರಾವ್.—ಒಂದು ಕಡೆಯ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸರಕಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆ ರೀತಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ.—ಯಾವಾಗ ಎಸ್ಟಿಮೇಟು ಮಾಡರಾಯಿತು?

Mr. SPEAKER.—Let the Hon'ble Member kindly see the answer given; 'No estimate received'.

ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಲ್. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ.—ಈ ಸೇತುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರು ೧ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಈ ವರ್ಷ ಕೊಡುವ ನಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರೆ?